

НА ГЭТАЙ СТАРОНЦЫ
Ў НАС У ГАСЦЯХ
насценная газета
"ЗА МИЧУРИНСКУЮ БИОЛОГІЮ"

Лекцыя, якую ты пакінуў...

Дарвін пісаў, што ні адна лекцыя нічога карыснага яму не дала. І ўсе тыя веды, якія ў яго ёсць, ён атрымаў з кніг або з непасрэднага назірання.

Іншы наш студэнт абедзвюма чыткамі падпісаўся б пад гэтымі словамі і з радасцю ўскрыкнуў бы: «Я таксама буду Дарвінам!» Але калі яго запытаем, а ці чытаеш ты столькі біялагічнай літаратуры, колькі чытаў Дарвін, ці ёсць у цябе столькі назіранняў, колькі было ў Дарвіна, то без сумнення атрымаем адказ: «Не!».

Зразумела, лекцыя лекцыі розніца, і вяхай цябе пакарае бог або дэкан, калі ты прапусціў лекцыю па МПВО, але калі ты прапусціў лекцыю па эалогіі бесхрыбетных, як гэта часта робіць Л. Пякарская і А. Рачкоўская, то ты не ведаў і не будзеш ведаць, як рухаецца марскі грэбенчык, як мурашкі займаюцца земляробствам. Ты можаш і да падрыхтоўкі да экзаменаў прачытаць пухлы падручнік, можаш прачытаць канспект «шчырай сцэнаграфісткі». Ты можаш добра адказаць на экзамене, але нам шкада будзе цябе, таму што імяна самае цікавае ты ведаць не будзеш.

Не сакрэт, што «сцэнаграфіст-

кі», калі прафесар выходзіць за рамкі праграмы, адкладваюць аўтаручкі, адкідаваюцца на спінку крэсла і думаюць: «Зноў ён раскадвае казкі, хутчэй бы перайшоў да справы». Лекцыя—гэта не падручнік, які патрэбна вывучыць ад коркі да коркі, лекцыя, якую ты пакінуў, назіралі б цябе з невядомым светам, светам, якога няма ў падручніках.

Ёсць многа сродкаў уздзеяння на прагульчыкаў. Напрыклад, у дэкана ёсць метады прымусу і метады пераканання. Калі ў цябе раніцай вельмі зацягваецца снеданне, то дэкан можа наогул пакінуць цябе на месці—другі без снедання.

Добра, калі староста такі, як на першым курсе, у якога да пачатку правяркі было 100 прадзентаў наведання, а пасля аказалася да 40 прапушчаных гадзін. Не лепш абстаць справа і на іншых курсах. Прапускаюць лекцыі Н. Духненка і Т. Корзунава, В. Ванковіч і С. Сямашка.

Лекцыя, якую ты пакінуў, расшырыла б твой светапогляд, дала б табе такія факты, якія атрымаць самастойна ты змог бы, перавярнуўшы многа кніг. Трэба цаніць свой час і працу іншых людзей!

Птушкі ў горадзе

Лятаўскія дні такія пагожыя і сонечныя, што здаюцца падобнымі да лясных. Таёмнічай цішынёй веа ад сівога бору—казачнага царства Берандэя. Дзесці непаладалку чуюцца шумныя пясвісты флегматычных снігіроў, рытмічны дроб вялікага стракатага дятла, а над галавой у мяне ў гэтай вершавіне «карабельнай сасны» ледзь чутна папісваюць жоўтагрудыя каралкі — гэтыя калібры нашых шырот.

Чытачу магчыма здасца, што перад ім замалеўка аб адной з экскурсій за горад «на лона прыроды», як у нас гавораць. Але не... Вось на вершавіне цудоўнага інкруставанага іеям таполя на секунду-другую затрымліваецца жоўтагрудая з чорным галыштукам невялікая птушка—вялікая сініца, ці большчок, як любоўна называюць яе птушчаловы. Яна аднатонна адбівае сваё звонкае «цыць-фу, цыць-фу...»

І смых чалавека, які любіць і разумее прыроду, улаўлівае ў гэтым баі, які гучыць ва ўнісон са званам першай капелі, з чырканнем вараб'ёў, што вясна не за гарамі.

А калі цямяе, і ноч раскідвае над горадам свае шаты, паветра напаўняецца нарастаючым гулам. Шматлікія прадстаўнікі «чорнай сям'і» — варон — утвараюць чорныя клубы, у пікіруючым паліце маўкліва займаюць мала наведваемы ўчасткі леспаркавага магіста імя Чалюскінаў, стаўшага «зборным пунктам» і месцам іх традыцыйных начовак.

Раніцай, як толькі брызне світанне, начлежніцы з аглушальнымі крыкмі разлятаюцца ва ўсе канцы горада. І позірк чалавека, які праходзіць ўздоўж Свіслачы, міжволі заўважыць шырх разбойніц-варон. Вось адна — «рыбалоўка» — прымасцілася на кромцы Ільду, замёрла і некалькі хвілін стаіць нерухома, не адрываючы позірка ад цёмнай вады. А раптам ды і прыняе яе плынь што-небудзь вартэ вароніў уварі! Толькі б... не правароніў!

А колькі яшчэ больш цікавых назіранняў можна правесці ў горадзе. Чалапеку, які ведае толькі «калідоры вуліц», нават вылазка ў парк прынясе нямала прыемных хвілін. А калі ж прырода яго не кравіла, мне шчыра шкада яго. Такі чалавек пазбавіў сябе адной з крынц радасці, духоўнага ўзбагачэння. Я ўпэўнены, такі чалавек раўнадушны і да музыкі, і да мастацтва. А прызнацца, не кожны з нас ведае, што вясной, у маі, калі прырода перажывае радасць прабуджэння ад зімовага сну, калі адцітаюць беласнежныя анемоны, калі паветра напоена водарам квіцеючай чаромкі, тут, у аддаленых кутках Батанічнага саду АН БССР вачэрнімі і ранішнімі зорамі можна чуць трэці салаўя, меланхалічныя рулады чорнага дразда, звонкую і чыстую флейту слаўкі-чорнагалюўкі і, зразумела, чароўныя імправізацыі маленькай перасмешніцы. І няма бадай што лепшага адпачынку, чым выйсці ў гэту пару, пару аднаўлення жыцця, у самы звычайны гарадскі парк, калі навокал усе фарбы палітры, і смых пецяць спевы разнагалосага хора пернатых...

Л. ШКЛЯРОУ,
студэнт IV курса.

ПАСЛЯ VI Сувеснага фестываля моладзі і студэнтаў у Вене было вырашана стварыць клубы дружбы і міжнароднай сувязі з моладзю замежных краін. Нядаўна такі клуб быў створаны і ў нас, ва ўніверсітэце, пры камітэце камсамола. У склад клуба ўвайшло 9 чалавек. Гэта першы клуб у нашым горадзе. Ён ставіць сваёй мэтай арганізацыю пералічкі магчыма большай колькасці нашых студэнтаў з

зарубежнымі сябрамі. Нам, біялагам, будзе цікава, напрыклад, перапіска з біялагічнымі факультэтамі ўніверсітэтаў іншых краін.

А вось другі канверт, другая краіна. Іарданаў з балгарскага сельскагаспадарчага інстытута імя Каларава праслаў свой артыкул. Ён вывучае гетэрозіс пры гібрідзізацыі памідораў і просіць Мікалая Васільевіча зрабіць заўвагі аб яго рабоце, якія будуць вельмі каштоўнымі для яго.

З чэхаславацкімі біялагамі Мікалая Васільевіча адуцаюць даўнія сяброўскія сувязі. У часвайні знаходжання ў Чэхаславакіі ў 1955 годзе Мікалай Васільевіч прачытаў поўны курс генетыкі ў Браціслаўскім Астравы-Мараўскім і іншых універсітэтах краі-

ны, а таксама цыкл лекцый—у акадэміі сельскагаспадарчых навук. Цяпер Мікалай Васільевіч перапісваецца з чэхаславацкімі вучонымі па пытаннях, якія датычаць сучаснай распрацоўкі праблемы гетэрозіса. Гэта адно з найбольш цікавых і спрэчных пытанняў біялогіі, якое мае да таго ж практычнае значэнне. Не дзіўна, што многа вучоных займаецца распрацоўкай гэтай тэмы.

Быў Мікалай Васільевіч і ў Венгрыі, Румыніі, Швецыі і іншых краінах. І ўсюды ён выступаў з дакладамі і лекцыямі, а жывую ж непасрэдную гутарку наўрад ці замяніць нават самае добрае пісьмо.

А колькі прыходзіць пісем, у якіх просяць праслаць гранкі артыкулаў, Амерыканскія генетыкі з інстытута рака просяць праслаць гранкі артыкула «Сучасная канцэпцыя гена». А канадскія генетыкі з Монрэалю зацікавіліся тэзісамі даклада М. В. Турбіна аб біялогіі цвіцення пшаніцы, змешчанага ў зборніку дакладаў міжнароднага генетычнага кангрэсу, і просяць праслаць артыкулы для падрабязнага азнаёмлення з гэтай работай. Зразумела, Мікалай Васільевіч праслаў ім гранкі гэтага артыкула.

А перад святымі паштальён прыносіць зусім іншыя пісьмы. Сябры ж, асабліва, калі яны далёка ад цябе, ніколі не забудуць павішаваць з наступваючым святам, пажадаць доўгіх год жыцця і, зразумела, поспехаў у навуковай рабоце. Дырэктар польскага інстытута селекцыі і акліматызацыі раслін, прафесар Я. В. Лекчынская піша: «Паважаны Мікалай Васільевіч, з наступваючым Новым, 1960 годам. Прашу прыняць сардэчныя шчырыя пажадан-

ні здароўя, вялікіх дасягненняў у Вашай творчай працы».

Мікалай Васільевіч не толькі перапісваецца з замежнымі вучонымі, але і дапамагае ў рабоце некаторых. Пад яго кіраўніцтвам выканалі кандыдацкія дысертацыі Лушкі Ржыман (Чэхаславакія), Васільева (Балгарыя). А нядаўна Марышка Шымковіч з венгерскага інстытута генетыкі папрасіла Мікалая Васільевіча кіраваць і яе навуковай работай.

Прыходзіць і чыста афіцыйныя пісьмы з выдвецтваў з паведамленнямі аб выданні работ ці з просьбай праслаць новыя работы для друку. Падручнік генетыкі М. В. Турбіна выдан амаль ва ўсіх краінах народнай дэмакратыі, рад работ выдалена ў Англіі, Германіі, Канадзе, ЗША.

«Навука,—пісаў Жолю Кюры,—асноўны элемент, які аб'ядноўвае думкі людзей, расцеленых па зямному шару. Навуковыя назіранні выражаюцца аднолькавымі рэакцыямі думкі, незалежна ад графічнай шыраты і даўгаты. У гэтым адзіна з аспектаў універсальнасці навукі».

Р. ГАНЧАРОВА.

Тытуць, які мы курым

(Старадаўняе армянскае сказанне.)

У далёкім мінулым, калі тытуць быў ішчэ толькі завезены ў Арменію з чужых краін, у падножжы Арарата жыў адзін стары, разумны і добры. Ён адразу не ўважыў гэтую расліну і пераконваў людзей не карыстацца ёю.

Аднойчы стары ўбачыў, што вакол чужаземных купцоў, якія расклаі свой тытуць, сабраўся вялікі натоўп. Купцы крычалі: «Ліст багоў! Ліст багоў! У ім — сродак ад усіх хвароб...»

Сяляне слухалі з недавер'ем. А стары сказаў:

— Гэты «ліст багоў» прыносіць людзям і другую карысць: да чалавека, які курыць, у хату не зойдзе злодзей, яго не ўкуніць сабака, ён ніколі не будзе старым.

Купцы з радасцю паглядзелі на яго.

— Раствумац нам свае словы, мудры стары!—папрасілі яны.

І той растлумачыў:

— Злодзей не зойдзе ў хату курца таму, што той усю ноч будзе кашляць, а злодзей не любіць заходзіць у хату чалавека, якога пакінуў сон.

Праз некалькі гадоў курэння аматар тытуно аслабе і будзе хадзіць з палкай. А як сабака ўкуніць чалавека, калі ён з палкай? І, нарэшце, ён ніколі не састарэе, таму што памрэ малым.

Адказныя за выпуск
Н. БАТЭРЫЦКАЯ

Рэдактар М. ЦІКОЦКІ.

ПРЫРОДА ўзбагачае чалавека не толькі тым, што ён можа сузіраць. Яна ўзбагачае яго мысленне. Нішто не прабуджае так энергіі чалавечай думкі, як прырода ва ўсіх яе формах і праявленнях. Мы ведаем гэта і на прыкладах паэтычнага слова вялікіх пісьмнікаў, і на прыкладах работ вялікіх жывапісцаў.

Але ў прыроды ёсць яшчэ адна якасць: сваёй гарманічнасцю яна пабуджае і чалавека да ўнутранай гармоніі. Я не веру ў духоўныя вартасці таго, хто не любіць і не разумее прыроды. Роўным чынам я не веру ў духоўныя вартасці тых, хто абмяжвае адносіцца да жывёл, а тым больш жорсткі з імі. Такія людзі звычайна адносяцца абмяжва і да чалавека, і гэты прыводзіць да таго, што яны пазбаўляюцца асноўных радасцей і жыцці: без душэўнай цэльнасці яны не могуць разлічваць атрымаць што-небудзь узаем.

У аснове дзейнасці прыродазнаўцы ляжыць, перш за ўсё высокі гуманізм, таму што яму да-

дзена не толькі ведаць прыроду, але і палепшаць яе. Палепшаць прыроды — гэта палепшаць жыццё чалавека, і такога роду дзейнасць заўсёды гуманістычная.

Я пішу гэту заметку для студэнцкай насценнай газеты «За мичуринскую біялогію». Я ніколі не бачыў гэтай газеты, але сама яе назва гаворыць аб тым, што яна прысвечана высокай творчасці чалавека ў справе пераўтварэння

Рэдакцыя газеты «За мичуринскую біялогію» звырнула да многіх пісьмнікаў і паэтаў, у творчасці якіх яскрава праступае тэма прыроды, з просьбай выступіць на старонках газеты з апавяданнем ці вершам аб прыродзе, урыўкам з рукапісу ці з надрукаванай кнігі, або звяротам да студэнтаў-біялагаў.

У адрас рэдакцыі паступілі адказы ад У. Лідзіна, А. Рашатана, В. Бокава, С. Нікіціна, Л. Гурунча, П. Кустова, М. Сладкова, А. Перагудава, А. Яшына, О. Колычава і іншых вядомых пісьмнікаў.

Ніжэй мы друкуем пісьмо Уладзіміра Лідзіна.

ПРЫРОДА ЎЗБАГАЧАЕ
ЧАЛАВЕКА

прыроды. Высокая творчасць патрабуе высокага маральнага ўсведамлення, і калі—у чым я ўпэўнены—студэнты біялагічнага факультэта БДУ імя У. І. Леніна валодаюць гэтай якасцю, ім прадстаіць зрабіць цудоўнейшыя справы.

У. ЛІДЗІН.
г. Масква.

Тысяча пісем акадэміку М. В. ТУРБІНУ

ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНЫ
ХАРАКТАР НАВУКІ

ны, а таксама цыкл лекцый—у акадэміі сельскагаспадарчых навук. Цяпер Мікалай Васільевіч перапісваецца з чэхаславацкімі вучонымі па пытаннях, якія датычаць сучаснай распрацоўкі праблемы гетэрозіса. Гэта адно з найбольш цікавых і спрэчных пытанняў біялогіі, якое мае да таго ж практычнае значэнне. Не дзіўна, што многа вучоных займаецца распрацоўкай гэтай тэмы.

Быў Мікалай Васільевіч і ў Венгрыі, Румыніі, Швецыі і іншых краінах. І ўсюды ён выступаў з дакладамі і лекцыямі, а жывую ж непасрэдную гутарку наўрад ці замяніць нават самае добрае пісьмо.

А колькі прыходзіць пісем, у якіх просяць праслаць гранкі артыкулаў, Амерыканскія генетыкі з інстытута рака просяць праслаць гранкі артыкула «Сучасная канцэпцыя гена». А канадскія генетыкі з Монрэалю зацікавіліся тэзісамі даклада М. В. Турбіна аб біялогіі цвіцення пшаніцы, змешчанага ў зборніку дакладаў міжнароднага генетычнага кангрэсу, і просяць праслаць артыкулы для падрабязнага азнаёмлення з гэтай работай. Зразумела, Мікалай Васільевіч праслаў ім гранкі гэтага артыкула.

А перад святымі паштальён прыносіць зусім іншыя пісьмы. Сябры ж, асабліва, калі яны далёка ад цябе, ніколі не забудуць павішаваць з наступваючым святам, пажадаць доўгіх год жыцця і, зразумела, поспехаў у навуковай рабоце. Дырэктар польскага інстытута селекцыі і акліматызацыі раслін, прафесар Я. В. Лекчынская піша: «Паважаны Мікалай Васільевіч, з наступваючым Новым, 1960 годам. Прашу прыняць сардэчныя шчырыя пажадан-

важым савецкіх людзей, якія з'яўляюцца для нас жывым прыкладам та ўсім. Мы вылучаем нашым навуковым дасягненні, самымі перадавымі ў свеце, і ўпэўнена ідзем па шляху, які ўказаў нам Ленін. Мы хочам абмень-

Клуб дружбы

...У адрас камітэта камсамола прыходзіць многа пісем з Кітая, Бруселя, Румыніі і іншых краін і гарадоў. У сваіх пісьмах нашы сябры цікавяцца, як мы працуем, як адпачываем, як працуюць нашы на-